

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

Б И Л Т Е Н

4

С К О П Ј Е
јули 2012 ГОДИНА

ИЗДАВАЧ:
АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:
ЉУПКА АРСЕНИЕВСКА

Претседател на Апелационен суд
Скопје

ЧЛЕНОВИ:

Судија: НАДИЦА АНДРЕЕВА

Претседател на одделот за судска
практика

Судија: КАТЕРИНА ОРОВЧАНЕЦ

Претседател на кривичниот оддел

Судија: АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВСКИ

Претседател на прекршочниот оддел

Судија: ЛИДИЈА ДИМЧЕВСКА

Претседател на граѓанскиот оддел

Судија: МЕРИ ДИКА ГЕОРГИЕВСКА

Претседател на трговскиот оддел

Судија: ДРАГИЦА САПУНЦИЕВА

Претседател на одделот за работни
спорови

ЈАЗИЧНА РЕДАКЦИЈА

Билјана Наумовска

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАБОТКА

Наташа Однакозова Жабокова

СОДРЖИНА

1. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени од кривичниот оддел на Апелационен суд Скопје	3
2. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени од прекршочниот оддел на Апелационен суд Скопје	14
3. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени на седница на граѓанските оддели на четирите апелациони судови	21
4. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени од граѓанскиот оддел на Апелационен суд Скопје	31
5. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА	Трговски оддел на Апелационен суд Скопје	37
6. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени од одделот за работни спорови на Апелационен суд Скопје	42
7. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени на седница на одделите за работни спорови на четирите апелациони судови	47

КРИВИЧЕН ОДДЕЛ

ОД ЗАПИСНИК ОД ОДРЖАН СОСТАНОК НА СУДИИТЕ ОД КРИВИЧНИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ НА 21.3.2012 ГОДИНА

Разгледани правни прашања од Апелационен суд Битола

Не ретко се случува надлежниот тужител во обвинението како ден на чинењето на делото да го употреби „на точно не утврден ден во текот на ноември 2005 година“. Вака постапил Основниот јавен обвинител од Битола во обвинителниот предлог КО.бр.286/08 од 30.7.2009 година.

Нема никакви дилеми за тоа бидејќи јасно е определено во Кривичниот законик, дека застарувањето на кривичното гонење почнува од денот кога е сторено кривичното дело. Така е определено во член 180 став1 од КЗ. Исто така, нема никакви дилеми дека согласно со член 30 од Кривичниот законик кривичното дело е сторено во време кога сторителот работел или бил должен да работи, без оглед кога настапила последицата.

На пресудата на Основниот суд Битола К.бр.577/10 од 27.6.2010 година жалба вложил Основниот јавен обвинител од Битола. Предметот во Апелациониот суд Битола е примен на 28.10.2011 година, а на 31.10.2011 година е испратен во Вишото јавно обвинителство Битола да даде предлог по поднесената жалба. Списите по предметот беа вратени во Апелациониот суд Битола на 4.11.2011 година.

Од горенаведеното произлегува дека, ако како ден на чинешње на делото се земе првиот ден од ноември 2005 година или друг нареден ден до 16.11.2005 година и кога е неспорен фактот дека Апелациониот суд Битола одлучувал по жалбата на Основниот јавен обвинител на 16.11.2011 година, настапила апсолутна застареност за кривично гонење. Поминале 6 години, а се работи за кривично дело од скратена постапка.

Ако како ден на чинење на делото се земе последниот ден на ноември 2005 година или друг ден пред тоа до 17.11.2005 година, а седницата на советот е одржана на 16.11.2011 година, тогаш не поминале 6 години и нема апсолутна застареност. Се поставува прашањето, кој ден ќе се смета како ден на чинење на делото кога во обвинението е внесен целиот месец, а некаде во судската практика се случува да е внесена и цела година.

Сметам дека во ваквите случаи кога во обвинението како ден на чинење на делото е наведен целиот месец, ден на чинење на делото ќе се смета првиот ден од месецот, а не ја менуваат состојбата на работите и другите денови од месецот кога веќе настапила апсолутна застареност. Во конкретниот случај, сметам дека постои апсолутна застареност на кривичното гонење, кога Апелациониот суд одлучувал на 16.11.2011 година, а Јавниот обвинител во обвинението го напишал како ден на чинење на делото целиот месец ноември 2005 година.

Причини за ваквото мое мислење или основ за тоа наоѓам во член 2 став 2 - реченица втора од Законот за кривичната постапка. Поранешното правно правило *in dubio pro reo* што го применуваме во судската практика, сега преточено е во законска одредба. Таа гласи:

За постоење или непостоење на факти што го чинат обележјето на кривичното дело или од кои зависи примената на

некоја одредба од Кривичниот законик, судот ќе одлучи на начин поповолен за обвинетиот.

Горното правилно ми дава за право да размислувам дека во конкретниот случај кога Јавниот обвинител го означил целиот месец ноември, како месец на чинење на делото, за обвинетиот рокот на застареност на гонењето ќе се смета она што е најповолно за него, а тоа се сите денови пред одржувањето на седницата на советот кои овозможуваат пресметување на 6 години, како апсолутен рок на застареност.

Не би било во согласност со правилото на член 2 став 2 од КЗ уште повеќе кога како година на чинење на делото се зема една цела година, а на обвинетиот да му се пресметува последниот ден од годината за сметање на рокот на застареност. Тоа би било во спротивност со „... судот ќе одлучи на начин поповолен за обвинетиот“.

ЗАКЛУЧОК

Кога надлежниот тужител во обвинителниот акт, обвинителниот предлог или приватната кривична тужба, како време на чинење на кривичното дело го означил месецот или годината, како рок на застареност на гонењето ќе се смета првиот ден во месецот или првиот ден во годината што е најповолно за обвинетиот, согласно со член 2 став 2 од ЗКП.

Апелациониот суд Скопје - кривичниот и прекршочниот оддел, имаат спротивно мислење од Апелациониот суд Битола од следните причини:

Став 1 од член 2 од ЗКП се однесува на правилото за презумпција на невиност.

Став 2 од член 2 од ЗКП се однесува на правилото *indubio pro reo*, односно: „за постоењето или непостоењето на фактите што го чинат обележјето на кривичното дело или од кои зависи примената на некоја одредба од Кривичниот законик, судот ќе одлучи на начин поповолен за обвинетиот“.

Овде се зборува само за постоењето или непостоењето на фактите што го чинат обележјето на кривичното дело, а правилото *indubio pro reo* во буквален превод значи - двоумење во корист на обвинетиот, или правило да при двоумење во поглед за постоење на фактите, случајот треба да се реши на начин кој е поповолен за обвинетиот.

Пример: Ако не може да се утврди дали смртта настапила од раната која на починатиот му ја нанел обвинетиот или таа настапила заради друга причина, ќе треба да се земе како утврдено дека смртта настапила од друга причина.

Тоа е правно правило за тоа како треба да постапи судот кога не му е јасно дали постојат или не постојат одредени факти, но сепак мора да се определи во еден правец, бидејќи кривичниот предмет не смее да остане нерешен.

Поаѓајќи од наведеното, времето и местото на извршување на кривичното дело - чл.30 и чл.31 од КЗ, не се обележја на кривичното дело, па чл.2 ст.2 од ЗКП не може да се доведува во врска со чл.108 ст.1 од КЗ.

Со обжалената пресуда Основниот суд Охрид обвинетиот Ристо Танески од Охрид го огласил за виновен за кривично дело Тешка кражба по член 236 став 1 точка 1 в.в. со член 22 од

Кривичниот законик. Му изрекол алтернативна санкција- условна осуда, утврдувајќи му казна затвор во траење од 6-шест месеци, одлагајќи го извршувањето на казната за една година ако за тоа време не стори ново кривично дело. Го задолжил да плати паушал од 3.000,00 денари, а оштетениот имотното барање го упатил да го остварува во спор. Од пресудата бил незадоволен бранителот на обвинетиот и изјавил навремена жалба.

Со решение на истиот суд е запрена кривичната постапка спрема малолетниот Ј.П. и е одлучено трошоците сторени во постапката од 33.150,00 денари да паднат на товар на Буџетските средства на судот. Само против одлуката за трошоците е изјавена жалба од Основниот јавен обвинител во Охрид. Ваквата жалба од страна на Вишиот јавен обвинител од Битола е повлечена со поднесок КОЖ.бр.516/11 од 27.10.2011 година. При ваква состојба на работите, согласно со член 400 од ЗКП, судот со решение таквата жалба ја отфрлил како недозволена.

Апелациониот суд Битола со решение КЖ.бр.590/11 од 2.11.2011 година жалбата на Основниот јавен обвинител од Охрид против решението за кривичните трошоци содржани во пресудата на истиот суд К.бр.255/09 од 15.7.2011 година, ја отфрлил како недозволена.

Кривичниот оддел на Апелациониот суд по повод жалбата на Основниот јавен обвинител упатена на одлуката за кривичните трошоци, а и порано се донесени вакви решенија го донесе следниот

ЗАКЛУЧОК

Основниот јавен обвинител не е овластен да поднесува жалба на одлуката за кривичните трошоци на првостепениот суд, а ако поднел, второстепениот суд жалбата ќе ја отфрли како недозволена.

За второто прашање на Апелациониот суд Битола, Апелациониот суд Скопје - кривичен и прекршочен оддел го имаат следното мислење:

Доколку е запрена кривичната постапка спрема малолетникот и е одлучено трошоците сторени во постапката да паднат на буџетските средства, а потоа против одлуката за трошоци жалба изјавил Основниот јавен обвинител, а од страна на Вишиот јавен обвинител жалбата била повлечена, правилна е одлуката на второстепениот суд кога со решение жалбата ја отфрлил како недозволена согласно со чл.400 од ЗКП.

Не го прифаќаме Заклучокот на Апелациониот суд Битола, дека Основниот јавен обвинител не е овластен да поднесува жалба на одлуката за кривичните трошоци на првостепениот суд, а ако поднесол, второстепениот суд ќе ја отфрли како недозволена, од следните причини:

Во чл.377 од ЗКП е регулирано прашањето кој се може да изјави жалба против пресуда донесена во прв степен.

Најпотполно право на жалба има јавниот обвинител, односно јавниот обвинител може да изјави жалба против пресудата по кој било основ по чл.380 од ЗКП, па и поради одлуката за трошоците на кривичната постапка - став 4 од наведениот член.

Во чл.124 ст.1 од Законот за малолетничка правда е предвидено: „против решението, односно пресудата со која на малолетникот му е изречена санкција, како и против решението за запирање на постапката...., можат да изјават жалба сите лица кои имаат право на жалба против пресуда според одредбите на ЗКП...“

Во примерот што е даден не е наведено на што точно се однесува жалбата на јавниот обвинител, дали на висината на трошоците или по друг основ, меѓутоа разгледувајќи го ова прашање, иако ваков случај не сме имале во практиката, поставувајќи хипотетичко прашање - што ако во трошоците кои паѓаат на товар на буџетските средства се одмерени еноормно високи трошоци надвор од АТ или по приложени трошковници?, дали во тој случај ограничувањето на правото на жалба на јавниот обвинител е правилно и законито, ако се има предвид дека јавниот обвинител не е само странка во постапката-тужител, туку и заштитник на законитоста.

Од овие причини сметаме дека јавниот обвинител е овластен да поднесе жалба против одлуката за трошоци на првостепената постапка, односно таквата жалба не е недозволена, бидејќи такво ограничување не произлегува од погоренаведените законски одредби-чл.377 од ЗКП и чл.124 од Законот за малолетничка правда.

Основниот суд Прилеп решавајќи по повод жалбите на обвинетите против решението на истражниот судија на истиот суд КИ.бр.192/11 од 28.9.2011 година, со кое се спроведува истрага, донесе решение КС.бр.6/11 од 28.9.2011 година, со кое Кривичниот совет ја запре истрагата против обвинетите, што значи ја уважи нивната жалба, а сето тоа согласно со член 174 став 1 точка 4 од ЗКП, бидејќи нема докази дека обвинетите го сториле кривичното дело.

Против горното решение на кривичниот совет составен во смисла на член 22 став 6 од ЗКП, жалба поднесе Основниот јавен обвинител од Прилеп. Решението го оценува како незаконито, па

предложи жалбата да се уважи, обжаленото решение да се укине и предметот да се врати на повторна постака пред кривичниот совет на првостепениот суд.

Вишиот јавен обвинител од Битола користејќи го правото да даде предлог по поднесената жалба согласно со член 457 став 2 од ЗКП, со писмен предлог КОЖ.бр.593/11 од 29.11.2011 година му предложи на Апелациониот суд жалбата на понискиот Основен јавен обвинител да ја уважи, решението да го укине и предметот да го врати на повторна постапка- повторно постапување.

Апелациониот суд Битола жалбата на Основниот јавен обвинител од Прилеп, против решението на кривичниот совет на истиот суд ја отфрли како недозволена.

Согласно со член 162 став 5 и 6 од ЗКП, против решението на истражниот судија за спроведување истрага странките имаат право на жалба до советот од член 22 став 6 од ЗКП. Во конкретниот случај советот од член 22 став 6 од ЗКП, одлучувајќи по жалбата на обвинетите против решението на истражниот судија за спроведување истрага донесе решение со кое го преиначи обжаленото решение и ја запре истрагата, бидејќи немало докази дека обвинетите го сториле кривичното дело. Не навлегуваме во законитоста на решението или дали може советот да прави ваква оценка. Но, кога се има предвид погоре-наведената одредба од член 162 став 5 и 6 од ЗКП, следува дека против решението на советот од член 22 став 6 од ЗКП странките немаат право на жалба.

Имено, решението кое го носи кривичниот совет од член 22 став 6 од ЗКП, одлучувајќи по жалба против решението на истражниот судија за спроведување истрага, всушност претставува второстепена одлука, а не првостепено решение. Оттука, против таквото решение жалба не е дозволена, бидејќи во

спротивно тоа би значело воведување на нова инстанца, трет степен, а тоа Законот за кривичната постапка не го дозволува.

На горното упатува и одредбата од член 408 став 2 од ЗКП, според која против решенијата на советот донесени пред или во текот на истрагата не е дозволена жалба, ако со овој закон поинаку не е определено. Во конкретниот случај таков исклучок не е предвиден во Законот за кривичната постапка и следува дека изјавената жалба е недозволена.

Имајќи го предвид горенаведеното, овој суд ја отфрли жалбата на Основниот јавен обвинител како недозволена и од тие причини не можеше да ја испитува законитоста на решението на советот.

Кривичниот оддел на Апелациониот суд Битола, расправајќи го ова прашање донесе :

ЗАКЛУЧОК

Основниот јавен обвинител нема право на жалба против решение на кривичниот совет од член 22 став 6 од ЗКП на основниот суд со кое решение се решавало по жалба на обвинетите против решение на истражниот судија на основниот суд за спроведување истрага.

Со третиот Заклучок на Апелациониот суд Битола дека основниот јавен обвинител нема право на жалба против решение на кривичниот совет од чл.22 ст.6 од ЗКП на основниот суд, со кое решение се решавало по жалба на обвинетите, против решението на истражниот судија на основниот суд за спроведување истрага, се согласува и Апелациониот суд Скопје.

Согласно со член 2 став 2 од Законот за прекршоците ако со одредбите на тој закон поинаку не е определено судовите во прекршочната постапка согласно ќе ги применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка, меѓу кои и за доставување на писмена.

Во член 78 од Законот за прекршоците постојат посебни правила за доставување писмена на физички лица. Во член 78 став 1 од ЗП е регулирано каква е постапката кога доставувањето на писменото го врши судски доставувач. Во член 78 став 2 од ЗП е регулирано каква е потпаката кога доставувањето се врши преку пошта. Во таков случај поштарот остава известување во домот на обвинетиот да го подигне писменото во пошта, а ако не дојде се смета дека доставата е уредно извршена. Значи, ова правило претпоставува дека се работи за лична достава на поштенска пратка и дека обвинетиот не е затекнат во својот дом, па тогаш поштарот остава известување во домот за обвинетиот да дојде во одредено време во поштата и да го подигне писменото. Ако обвинетиот не дојде се смета дека доставата е уредно извршена. Во примената на ова правило нема никакви дилеми и проблеми.

Меѓутоа, што ќе стане кога поштарот го затекне обвинетиот во својот дом, а тој одбива да го прими писменото. Бидејќи овој проблем не е регулиран со правила во Законот за прекршоците во конкретниот случај ќе се примени член 120 од Законот за кривичната постапка. Во член 120 од ЗКП е пропишано дека кога примателот или возрасен член на неговото домаќинство ќе одбие да го прими писменото, доставувачот ќе го забележи на доставницата денот, часот и причините за одбивање на приемот и писменото ќе го остави во домот на примателот или во просторијата каде што тој е вработен и со тоа доставувањето е извршено.

Во нашиот конкретен предмет ПРКЖ.бр.1008/11 во кој се одлучувало по предметот на Основниот суд Прилеп ПРК.бр.1944/09 од 2.2.2011 година е утврдено дека поштарот како доставувач не постапил на начин определен во член 120 од ЗКП. Тој само констатирал дека обвинетиот одбил да го прими писменото - препис од првостепената пресуда, но истата не му ја оставил на обвинетиот во неговиот стан, како што е пропишано во член 120 од ЗКП. Ова е од значење, бидејќи и во случај обвинетиот да одбие да прими пресуда сепак има право да знае каква одлука е донесена и на таа одлука има право да изјави правен лек. Поради горенаведеното, првостепениот суд погрешил кога оценил дека има уредна достава на првостепената пресуда. Апелациониот суд уважувајќи ја жалбата го укина првостепеното решение со кое беше одбиено барањето за враќање во поранешна состојба. Ја рзгледа претходно изјавената жалба на обвинетиот против пресудата, оцени дека има повреда на правилата за достава, а бидејќи настапи и застареност на прекршочното гонење, го ослободи обвинетиот од одговорност, согласно со член 42 став 7 од ЗП.

Кривичниот оддел на Апелациониот суд Битола по ваквото правно прашање донесе

ЗАКЛУЧОК

Кога ќе се одбие прием на писменото, доставувачот мора да го остави писменото во домот или просториите зашто во спротивно доставата не ќе биде уредна согласно со член 120 од ЗКП, в.в. со член 2 став 2 од ЗП.

Апелациониот суд Скопје го прифаќа Заклучокот на Апелациониот суд Битола.

ПРЕКРШОЧЕН ОДДЕЛ

ОД ЗАПИСНИК ОД ОДРЖАН СОСТАНОК НА СУДИИТЕ ОД ПРЕКРШОЧНИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ НА 27.2.2012 ГОДИНА

Кога сторителот со сторено дејствие, чини прекршок од член 19 став 3 од ЗБСП, а кога чини прекршок од член 127 став 3 од ЗБСП?

Член 19 од ЗБСП гласи: (1) Возачот е должен да обрне внимание на пешаците кои се наоѓаат на коловозот или кои започнале да чекорат по коловозот; (2) Кога приоѓа кон обележан пешачки премин, возачот е должен да управува со возилото со особена претпазливост и да вози со таква брзина што овозможува во случај на потреба да го запре возилото пред пешачкиот премин **(3) Возачот е должен да го запре возилото пред обележан пешачки премин секогаш кога пешакот започнува да чекори по обележан пешачки премин;** (4) На делот од патот по кој се движат деца или се поставени сообраќајни знаци за учество на деца во сообраќајот, возачот е должен да вози со особена претпазливост и со таква брзина што ќе овозможи да го запре возилото во случај на потреба; (5) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач кој постапува спротивно на одредбите од ставовите (2), (3) и (4) на овој член.

Обврска на возачите кон пешаците

Член 127 од ЗБСП гласи: (1) Ако сообраќајот на обележан пешачки премин е регулиран со светлосни сообраќајни знаци или

со знаци што ги дава униформиран полициски службеник, возачот е должен своето возило да го запре пред пешачкиот премин кога со дадениот знак му е забрането минување, а ако на таков премин со дадениот знак му е дозволено минување- возачот не смее да го попречува минувањето на пешаците кои веќе стапиле на пешачкиот премин. (2) Ако обележаниот пешачки премин од став (1) на овој член се наоѓа на влезот на страничен пат, возачот кој свртува на тој пат е должен свртувањето да го врши со намалена брзина и да ги пропушти пешаците кои веќе стапиле или кои стапуваат на пешачкиот премин, а по потреба и да го запре своето возило (3) Ако на обележаниот пешачки премин сообраќајот не е регулиран со уреди за давање светлосни сообраќајни знаци, ниту со знаци од униформиран полициски службеник, возачот е должен кон таквиот пешачки премин да се доближува со доволно умерена брзина и да го запре своето возило за да ги пропушти и да не ги загрози пешаците кои стапиле или кои стапуваат на пешачкиот премин; (4) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на возачот кој постапува спротивно на одредбите од ставовите (1) до (3) на овој член. Покрај утврдената глоба на возачот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за управување со моторно возило од три до 12 месеци, под услови и на начин утврдени со закон.

Со цел за да може појасно да се разбере прашањето за илустрација понатаму ќе опишеме случаи:

Тужителот РМ - МВР СВР Скопје ПС за БПС Скопје со поднесено барање за поведување на прекршочна постапка број 24-13.1/7-12764 од 16.12.2010 година го обвинил обвинетиот А.Д. од Скопје ул.,Брсјачка Буна“ број 177 затоа што на 23.11.2010 година во 15,50 часот по бул.,Александар Македонски“ по десната сообраќајна лента во насока од нас. Маџари кон Центар, пријавениот управувал ПМВ Мерцедес СК 419 УЕ и кога дошол на пешачкиот премин пред ТЦ Автокоманда не застанал и не

им дал предност на пешаците кои улицата ја преминувале на пешачкиот премин од АД Алкалоид кон ТЦ Автокоманда и истите биле навлезени на коловозот и биле принудени да застанат за да го пропуштат возилото кое ја загрозило нивната безбедност и со опишаното дејствие сторил прекршок од член 19 став 1 в.в. со став 5 од ЗБСП.

Подносителот на барањето РМ МВР- СВР - Скопје ПС за БПС Скопје со барање за поведување на прекршочна постапка број 24.13.1/7-5024 од 1.7.2010 година го обвинил обвинетиот Д.Е. од с.Добри Дол- Гостивар затоа што на ден 25.5.2010 година во 10,20 часот по Бул. Партизански одреди по левата сообраќајна лента во насока од Карпош кон Центар го управувал ПМВ Опел Вектра со рег.бр. МБЛ 4-79К и кога дошол на пешачкиот премин пред ТЦ Лептокарија не застанал и не им дал предност на пешаците кои улицата ја преминувале на пешачкиот премин од Универзитот кон ТЦ Лептокарија. Пешаците биле навлезени на коловозот и биле принудени да застанат за да го пропуштат возилото кое ја загрозило нивната безбедност и со опишаното дејствие сторил прекршок од член 127 став 3 и 4 од ЗБСП.

Судиите во врска со поставеното правно прашање, истакнаа дека член 9 од ЗБСП, спаѓа во поглавјето **основни одредби**, а член 127 од ЗБСП во поглавјето **обврски на возачите кон пешаците**, меѓутоа двата прекршока се во глава **III - Правила на сообраќајот на патиштата**.

Според законскиот опис на прекршоците од член 19 став 3 и член 127 став 3 од ЗБСП, двата прекршка содржат исти обележја (заштитен објект е прекршокот на обележан пешачки премин).

Од гореизнесеното сметаат дека за дадениот конкретен прекршочноправен настан - дали подведувањето на правната

ситуација ќе биде под првиот или вториот прекршок зависи од диспозицијата на подносителот.

Дали како дата на сторување на прекршокот од член 100, казнив по член 153 став 1 точка 6 од Законот за странци „Сл.весник на РМ“ бр.35 од 23.3.2006 година и „Сл.весник на РМ“ бр.66 од 31.5.2007 година, ќе се смета првиот ден од престојувањето како странец без да има регулиран престој или ќе се смета од денот на откривањето на прекршокот.

VI Незаконски престој

Член 100

Странецот незаконито престојува во Република Македонија ако:

- недозволено влегол во Република Македониј;
- не поседува важечка призната патна исправа со виза или дозвола за престој;
- издадената виза му е поништена, отповикана, скратена е нејзината важност:
 - со истекот на рокот определен со визата:
 - правото на престој му е одземено,
 - престојува подолго од три месеци во текот на шестмесечен период, сметајќи од денот на првото влегување на странецот во Република Македонија, а за влез во Република Македонија не му е потребна виза или
 - е конечно одбиен во постапката по поднесено барање за признавање право на азил и не ја напушти територијата на Република Македонија во определениот рок.

Одредбата од став 1 алинеја 1 на овој член, не се однесува на странец за кого постојат основи за сомневање дека е жртва на

кривично дело „Трговија со луѓе“, доколку недозволеното влегување е извршено како последица на кривично дело „Трговија со луѓе“.

Одредбата од ставот 1 алинеја 1 на овој член не се однесува на странец кој побарал призовање на право на азил, согласно со Законот за азил и привремена заштита.

Во член 153 од Законот за странци и чл.11 ст.1 од ЗИД на Законот за странци е пропишана висината на запретената прекршочна санкција - глоба за незаконито престојување во Република Македонија од 800 до 1.500 евра и во став 2 се пропишува прекршочна санкција -Протерување на странец од земјата.

Со цел да може појасно да се разбере прашањето за илустрација понатаму ќе елаборираме два случаја од судската практика:

Подносителот на барањето РМ-МВР Сектор за гранични работи и миграции Регионален центар за гранични работи- Север, Одделение за странци и реадмисија- Отсек за странци и реадмисија- Куманово, со барање за поведување на прекршочна постапка број 20-1447 од 26.11.2010 година ја обвинил И.А. од Кустендил -Р. Бугарија, која живее во нас. Карпош- Куманово ул.1-бб, државјанин на Р. Бугарија, за сторен прекршок по член 100, а казнив по член 153 став 1 точка б од Законот за странци. Во образложението се наведува дека пријавената во својство на странец од 23.11.2001 година по основ на мешовит брак имала регулиран привремен престој во Република Македонија, а од 23.11.2001 година па се до 7.4.2010 година престојот го пријавувала туристички.

Со решение ПРК.бр.660/10-Ј од 10.2.2011 година Основниот суд Куманово го отфрлил барањето на подносителот ... на

барањето за поведување на прекршочна постапка против обвинетата И.А. од Кустендил - Р. Бугарија, а живее во нас. Карпош- Куманово на ул. 1- бб, државјанин на Р. Бугарија, за прекршок по член 100, казнив по член 153 став 1 точка 6 од Законот за странци, затоа што согласно со член 42 став 1 в.в. со член 84 став 2 точка 3 од Законот за прекршоците, била настапена релативна застареност за поведување и водење на прекршочна постапка, бидејќи поминала една година од сторувањето на прекршокот, до поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка доставена до судот на 2.12.2010 година (прекршокот е сторен на 23.11.2001 година).

Против решението на Основниот суд Куманово вложена е жалба од подносителот на барањето, обжалувајќи го по сите основи од чл.380 од ЗКП, со предлог решението да се укине од следните причини: Во образложението истакнува дека во конкретниот случај се работи за прекршокот за кој во никој случај- 23.11.2001 година не треба да се смета како ден на сторување на прекршокот, од кога течел рокот за заструвањето, затоа што обвинетата во својство на странец од 23.11.2001 година до 7.4.2010 година незаконито престојувала во Република Македонија, спротивно на член 100,а казнив по член 153 став 1 точка 6 од Законот за странци, па како датум на сторување на прекршокот требало да се смета -7.4.2010 година до кога немало поминато 1-една година.

Во прекршочноправниот настан Основниот суд Скопје I Скопје со пресуда ПРК.бр.1768/10-J од 21.2.2011 година обвинетата А.М. од Р. Албанија, а живее во Скопје - с.Чајле, ја огласил за виновна за сторен прекршок по член 154 став 1 точка 2 од Законот за странци и изрекол прекршочна санкција- глоба во износ од 250 евра, затоа што на ден 14.9.2010 година во просториите на РЦ за ГРМ Север-ОСР - Отсек Скопје е констатирано дека го нема регулирано привремениот престој во

Република Македонија, односно не го продолжила престојот во РМ од 27.6.2008 година.

По однос на второто поставено правно прашање судиите истакнаа дека ако се појде од теоријата на кривичното право што се подразбира по дефиниција за трајните кривични дела кај кои делото не е довршено со преземањето на дејствието туку предизвиканата последица и натаму трае и таа продолжена реализација е составен дел на законското битие на кривичното дело. Трајни кривични дела има особено меѓу кривичните дела настанати со нечинење (пропуштена) или кај овие дела последицата трае се додека не престане пропуштањето на извршување на должното дејствие или не престане можноста и должноста на чинење. Се смета дека рокот на апсолутна застареност на прекршочното гонење и поведување на прекршочна постапка за прекршокот од член 153 став 1 алинеја б од Законот за странци ќе тече од **моментот на откривањето на прекршокот**, а не од денот на сторувањето, бидејќи по својата природа претставува трајно прекршочно дејствие и со нерегулирањето на престојот секој ден го чини прекршокот.

За второто поставено правно прашање усвоено е следното:

М И С Л Е Њ Е

Рокот на апсолутна застареност на прекршочното гонење и поведување на прекршочна постапка за прекршокот од член 100, казнив по член 153 став 1 точка б од Законот за странци да тече од моментот на откривањето на прекршокот, а не од денот на сторување на прекршокот.

(од состанокот на прекршочниот оддел одржан на 27.2.2012 година)

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ОД ЗАПИСНИК ОД ОДРЖАН СОСТАНОК НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ОДРЖАН ВО СКОПЈЕ НА 11.5.2012 ГОДИНА

*Разгледување на спорни прашања поставени од Апелациониот
суд Скопје*

По разгледување на прашањето „Дали согласно со чл.164 ст.4 од ЗОО, според кој е предвидено дека за штетата што ќе ја претрпат трети лица, имателите на моторни возила одговараат солидарно без оглед на својата вина, ваквата солидарна одговорност е предвидена и за осигурителните компании кај кои се осигурани возилата со кои е причинета штета на третити лица?“, сите присутни судии од апелационите судови, како и личното мислење на присутниот судија од Врховниот суд на Република Македонија, едногласно се согласија да се донесе следиот заклучок:

„Одредбата од чл.164 ст.4 од ЗОО упатува на солидарна одговорност на имателите на моторни возила за штета што ќе ја претрпат трети лица и истите одговараат без оглед на нивната вина. Ваквата солидарна одговорност постои и кај осигурителните компании кај кои се осигурани возилата заедно со имателите на возилата учесници во сообраќајната незгода, а тужбата од третото лице за надомест на штета по негов избор може да биде поднесена само против еден од солидарните должници, а може и спрема сите учесници во сообраќајната незгода. Во ваков случај кога е поднесена тужба против повеќе

солидарни должници не треба да се утврдува придонесот на секој од нив одделно.“

При неспорен факт кој произлегува од суштината на солидарната одговорност, и одредбите од ЗОО со кои се регулира овој институт, секој од тужените може да покрене прашање за тоа дека исплатил повеќе отколку што изнесува неговиот удел и да бара од останатите да му го повратат делот за кој другите одговараат (право на регрес). Ова не е причина судот, во постапката по тужбата на трето лице поднесена само против едно осигурително друштво или против сите чии возила биле учесници во незгодата, да го утврдува придонесот и обврската на секој од тужените кон тужителот, кое е трето лице, сопатник. Ова затоа што, кога станува збор за делива облигација (обврска) и кога во некоја делива обврска има повеќе должници, обврската ќе се дели меѓу нив, во евентуално вонсудска или судска постапка за регрес, но не и во однос на третото лице, во постапката по негова тужба, што е согласно со чл.197 од ЗОО. Суштината на солидарната одговорност, за каква станува збор во чл.164 ст.4 од ЗОО е третото лице да може да ја наплати штетата во полн износ од кој било од тужените (само од едниот тужен или од сите тужени), а доколку постои соодветен придонес на секој од нив во штетата, утврдувањето на придонесот да нема влијание, во оваа постапка туку во друга, по основ регресно побарување помеѓу субјектите - солидарните должници. На наведениот начин се запазува и начелото на економичност на постапката и постапување на судот во разумен рок, без да се засега во правата на странките учесници во облигационо - правниот однос.

По однос на прашањето на Апелациониот суд Скопје **„Дали тужен како физичко лице кое е сопственик и управител на ТП (Трговец поединец) спрема кое била**

спроведена стечајна постапка и како правно лице е избришан од трговскиот регистар има обврска и е пасивно легитимиран во спор за долг по основ на неплатени придонеси за задолжително здравствено осигурување по тужба на тужителот Фондот за здравствено осигурување на РМ?“, помеѓу присутните судии од четирите апелациони судови и судијата на Врховниот суд на Република Македонија, постоеја различни мислења.

Така, судиите од Апелациониот суд Скопје, Апелациониот суд Гостивар и Апелациониот суд Штип, сметаат дека согласно со одредбите од Законот за здравствено осигурување, физичкото лице кое е сопственик и управител на ТП (Трговец поединец) спрема кое била спроведена стечајна постапка и како правно лице е избришан од трговскиот регистар нема обврска и не е пасивно легитимиран во спор за долг по основ на неплатени придонеси за задолжително здравствено осигурување по тужба на тужителот Фондот за здравствено осигурување на РМ.

Судиите на Апелациониот суд Битола, по однос на ова прашање не се единствени и дел од нив сметат дека физичкото лице кое е сопственик и управител на ТП (Трговец поединец) спрема кое била спроведена стечајна постапка и како правно лице е избришан од трговски регистар нема обврска и не е пасивно легитимиран во спор за долг по основ на неплатени придонеси за задолжително здравствено осигурување по тужба на тужителот Фондот за здравствено осигурување на РМ, додека другиот дел сметаат дека постои обврска и пасивна легитимација на физичкото лице основач на ТП кое по спроведена стечајна постапка е избришано од трговскиот регистар за плаќање на придонесите за задолжително здравствено осигурување.

Со мнозинство на гласови на одржаната средба на четирите апелациони судови беше донесен заклучок дека согласно одредбите од Законот за здравствено осигурување

физичкото лице кое е сопственик и управител на ТП (Трговец поединец) спрема кое била спроведена стечајна постапка и како правно лице е избришан од трговскиот регистар нема обврска и не е пасивно легитимиран во спор за долг по основ на неплатени придонеси за задолжително здравствено осигурување по тужба на тужителот Фондот за здравствено осигурување на РМ.

Ова прашање да биде доставено до Врховниот суд на Република Македонија со цел истото да биде разгледано на седница на одделот за граѓански спорови и да биде донесено правно мислење заради воедначување на судската практика.

Откако присутните судии го разгледаа спорното прашање поставено од Апелациониот суд Скопје **„Дали во тужбата поднесена од осигурителна компанија за долг по основ на правото на регрес во смисла на одредбата од чл.64 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, постои солидарна одговорност за исплата на регрес на сопственикот на возилото и на корисникот на возилото кој не склучил договор за осигурување од автомобилска одговорност?“** Сите присутни судии се согласија ова прашање да се достави до Врховниот суд на Република Македонија, со цел истото да биде разгледано на седница на одделот за граѓански спорови и да биде донесено правно мислење заради воедначување на судската практика, ова со оглед на тоа што не постои единствено мислење по однос на ова прашање, како и со оглед на тоа што се поставува прашање „кој би одговарал за настаната штета за исплата на регрес спрема осигурителната компанија, ако сопственикот на возилото е едно лице, штетник е друго лице, а при тоа возилото не е отуѓено?“ и „кој би одговарал за надоместување на штета за настаната штета за исплата на регрес спрема осигурителната

компанија, во случај кога ќе се докаже дека возилото е отуѓено пред настанување на сообраќајната незгода?“

По однос на поставеното прашање од Апелациониот суд Скопје, т.е „како ќе се применува чл. 8 од Адвокатската тарифа во постапките кога на страна на тужител односно тужен постојат повеќе странки, по однос на досудувањето на трошоците во постапката. Спорно е дали во случај кога на страната на тужител односно тужен постојат повеќе странки кои се застапувани од различни полномошници, треба да се досудува зголемување од 15% односно 30 % за секој нареден тужител односно тужен, на секој полномошник одделно за секој нареден тужител односно тужен, независно од бројот на странките кои тој ги застапува согласно со издаденото полномошно, најмногу до пет пати од предвидената награда од чл.8 од тарифата, или пак да им се досудува зголемување само за странките кои тој ги застапува најмногу до пет пати од предвидената награда од чл.8 од тарифата?“ на одржаниот состанок на четирите апелациони суда во РМ, помеѓу присутните судии од четирите апелациони суда и судијата на Врховниот суд на Република Македонија, постоеја различни мислења.

Така, судиите од Апелациониот суд Скопје, Апелациониот суд Гостивар и Апелациониот суд Битола, како и присутниот судија од Врховниот суд на Република Македонија сметаат дека зголемувањето од 15 % односно 30 % за нареден тужен односно тужител, треба да се зголемува најмногу до пет пати на полномошникот и тоа за странките кои тој ги застапува, а не и за странките кои тој не ги застапува.

Спротивно на ова мислење Апелациониот суд Штип смета дека ова прашање е сложено и дека треба да се досудува

зголемување од 15 % односно 30 % за нареден тужен, односно тужител најмногу до пет пати на полномошникот и тоа не само за странките кои тој ги застапува, туку и за странките кои тој не ги застапува.

Со мнозинство гласови на одржаната средба на четирите апелациони суда беше донесен следниот заклучок:

„Во случај кога на страна на тужителот односно тужениот ќе се јават поголем број странки, зголемувањето од 15 % односно 30 % за секој нареден тужител, односно тужен најмногу до пет пати, на полномошникот треба да се досудува спрема бројот на странките што тој ги застапува, без оглед на бројот на странките на страната на која и припаѓа како тужител односно тужен.“

Ова прашање да биде доставено до Врховиот суд на Република Македонија со цел истото да биде разгледано на седница на одделот за граѓански спорови и да биде донесено правно мислење заради воедначување на судската практика.

*Разгледување на правно прашање доставено од
Апелациониот суд Гостивар.*

По однос на спорното прашање поставено од Апелациониот суд Гостивар, имено **„Дали физичко лице одговара за долговите кои ги направило при вршењето трговска дејност во својство на трговец - поединец, лично и неограничено со сиот свој имот и тоа: во случај кога доверителот го пријавил своето побарување во стечајната постапка отворена спрема трговецот - поединец; во случај кога доверителот не го пријавил своето побарување во**

стечајната постапка отворена спрема трговецот - поединец“, сите присутни судии едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок:

„Доколку доверителот го пријавил своето побарување во стечајната постапка отворена спрема трговецот – поединец, во тој случај физичкото лице како негов основач одговара за неговите обврски лично и неограничено со сиот свој имот, а во случај кога доверителот не го пријавил своето побарување во стечајната постапка отворена спрема трговецот -поединец, физичкото лице како негов основач не одговара лично и неограничено со сиот свој имот за обврските на трговецот - поединец.“

*Разгледување на правни прашања доставени од
Апелационен суд Битола*

По однос на спорното прашање „Дали против заклучокот за продажба од чл.175 ст.4 од Законот за извршување против кој е дозволена тужба согласно со чл.175 ст.5 од Законот за извршување е дозволен приговор за утврдување на неправилности во извршувањето во смисла на чл.77 од Законот за извршување?“ сите присутни судии од четирите апелациони судови во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок:

„Против заклучокот за продажба од чл.175 ст.4 од Законот за извршување против кој е дозволена тужба согласно со чл.175 ст.5 од Законот за извршување не е дозволен приговор за утврдување на неправилности во извршувањето во смисла на чл.77 од Законот за извршување.“

Откако присутните судии од четирите апелациони суда во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија го разгледаа спорното прашање **„Дали обврската за обезбедување на парничните трошоци во смисла на чл.95 од Законот за меѓународното приватно право се однесува и за странски правни лица кои поведуваат парница пред суд на Република Македонија?“** едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок:

„Обврската за обезбедување на парничните трошоци во смисла на чл.95 од Законот за меѓународното приватно право не се однесува и за странски правни лица кои поведуваат парница пред суд на Република Македонија, бидејќи од содржината на оваа одредба произлегува таква обврска само за странско физичко лице.“

Сите судии од четирите апелациони суда во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија едногласно заклучија дека е потребно да се поведе иницијатива за измена на чл.95 од Законот за меѓународното приватно право до Министерството за правда, по однос на тоа да се предвиди обврска и на странски правни лица кои поведуваат парница пред суд на Република Македонија да депонираат парични средства за обезбедување на парничните трошоци.

По разгледувањето на спорното прашање **„Дали против решение донесено од судот со кое се одлучува по жалба против решение на нотар е дозволена жалба до апелациониот суд согласно со чл.16-д од Законот за извршување?“** помеѓу

присутните судии од четирите апелациони суда во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија постоеа различни мислења.

Така, судиите од Апелациониот суд Битола, Апелациониот суд Штип и Апелациониот суд Гостивар и судијата на Врховниот суд на Република Македонија сметаат дека против решение донесено од судот со кое се одлучува по жалба против решение на нотар не е дозволена жалба до апелациониот суд согласно со чл.16-д од Законот за извршување.

Помеѓу судиите на Апелациониот суд Скопје по однос на ова прашање постои поделено мислење, при што еден дел од судиите сметаат дека против решение донесено од судот со кое се одлучува по жалба против решение на нотар е дозволена жалба до апелациониот суд согласно со чл.16-д од Законот за извршување, додека еден дел сметаат дека против решение донесено од судот со кое се одлучува по жалба против решение на нотар не е дозволена жалба до апелациониот суд согласно со чл.16-д од Законот за извршување.

По завршената дискусија сите присутни судии едногласно се согласија и донесоа заклучок дека против решение на основниот суд со кое се одлучува по жалба против решение на нотар, согласно со чл.16-д од Законот за извршување, не е дозволена жалба. Апелациониот суд поднесените жалби ќе ги отфрла како недозволени.

*Разгледување на правно прашање доставено од
Апелациониот суд Штип*

По однос на спорното прашање **„Како треба да постапи судот во извршните предмети кои се пренесени во надлежност на извршителите, до колку од страна на должникот во таков предмет до судот се поднесе барање за бришење на потврдата за правосилност и извршност на решението со кое судот го дозволил извршувањето?“** присутните судии од четирите апелациони суда во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок:

„За поднесеното барање за бришење на потврдата за правосилност и извршност на решението со кое судот го дозволил извршувањето, во извршните предмети кои по донесување на ова решение се пренесени во надлежност на извршителите, надлежен да одлучува за таквото барање е судот кој го донел решението со кое се дозволува извршувањето.“

По однос на прашањето **„Кога судот постапувајќи по барање за поведување прекршочна постака од страна на РМ - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство - шумска полиција, судот донесе решение со кое се отфрла барањето за поведување прекршочна постапка поради тоа што подносителот на барањето не спровел постапка за порамнување пред да поднесат барање за поведување прекршочна постапка, по потврдувањето на овие решенија од страна на Апелациониот суд во Штип се смета дека прекршочната постапка е завршена . Се поставува прашањето дали лицата против кои е поведена таква прекршочна постапка, а на кои им се одземени предмети од шумската полиција, откако претходно поднеле барање за повраќај на стварите од Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство - шумска полиција и добиле**

негативен одговор, можат од судот во парница да бараат враќање на одземените предмети, или за таквото барање треба да се одлучи во истата - прекршочна постапка по повод која постапка се одземени стварите?“ присутните судии од четирите апелациони суда во РМ и судијата од Врховниот суд на Република Македонија едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок:

„Доколку судот постапувајќи по барање за поведување прекршочна постапка од страна на РМ - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство - шумска полиција, донесе решение со кое се отфрла барањето за поведување прекршочна постапка, кое решение е потврдено со одлука на Апелациониот суд во Штип, лицата против кои е поведена таква прекршочна постапка, а на кои им се одземени предмети од шумската полиција, откако претходно поднеле барање за повраќај на стварите од Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство - шумска полиција и добиле негативен одговор, можат да бараат враќање на одземените предмети во прекршочна постапка, односно да бараат враќање на одземените предметот од органот кој ги одзел предметите, но истите не можат од судот во граѓанска парница да бараат враќање на одземените предмети.

(од состанок на четирите апелациони суда во Република Македонија одржан во Скопје, на 11.5.2012 година)

**ЗАКЛУЧОЦИ ДОНЕСЕНИ НА ОДРЖАН СОСТАНОК НА
СУДИИТЕ НА ГРАЃАНСКИОТ ОДДЕЛ НА
АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ НА 18.4.2012 ГОДИНА И
НА ЗАЕДНИЧКА СРЕДБА НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ
СУДА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОДРЖАН ВО
АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ НА 11.5.2012 ГОДИНА**

По однос на правното прашање доставено од Основниот суд Скопје II Скопје СУ.бр.142/12 од 15.2.2012 година, кое се однесува на примената на изменетиот член 189 од ЗОО, се донесе следниот заклучок:

„Во случај кога тужбеното барање е поставено како барање за надомест на нематеријална штета врз основа на повреда на лични права предвидени во чл.189 од ЗОО и кога во таквото барање е побаран вкупен износ на нематеријална штета, судот треба да постапува во рамките на поставеното тужбено барање и може да досуди единствен вкупен износ за нематеријална штета при повреда на некое од личните права, предвидени во овој член.“

Имено, согласно со измените на ЗОО како основ за надомест на нематеријална штета е предвидена повреда на лични права, така што повеќе како поединечни основи не се предвидени основите од изменетиот член 189 од ЗОО, туку одредени основи сега се определени како критериуми при определувањето на справедлив паричен надоместок во смисла на чл. 189 ст.2 од ЗОО од изменетиот член. Досегашните облици на нематеријална штета како претрпена физичка болка, претрпен страв, душевни болки поради намалена општа животна активност, нагрденост и други, не се повеќе самостојни облици на повреда на личните права туку

само мерила, критериуми и квалификувани околности кои влијаат на оценката на судот дали некое лично право е навистина повредено во одредена мерка и во која мерка, како причина оштетениот да има право на надоместок за нематеријална штета. Во досегашната практика, долг период за секој погоренаведен основ за утврдување на висината на нематеријалната штета се вршеше спецификација по износи. Согласно со новите измени е предвидено дека може да се определи единствен надомест како вкупна сума за надоместокот по основ на повреда на одредено лично право. Меѓутоа, со оглед на тоа што останаа како критериум за определување на висината од чл. 189 ст.2 од ЗОО, силината и траењето на повредите, за што се определува вештачење, а поради потребата за поадекватна и воедначена судска практика, не е грешка во образложението и во изреката да се определат поединечно износите за секој од критериумите погоренаведени и тоа за физичка болка, претрпен страв, душевни болки поради намалена општа животна активност, нагрденост и други што се од важност за определување на правичниот надоместок како вкупен износ на име надомест на нематеријална штета.

По однос на правното прашање доставено од Основниот суд Скопје II Скопје СУ.бр.142/12 од 15.2.2012 година кое се однесува на примената на **чл.164 ст.4 од ЗОО**, што беше разгледувано и на одржаната заедничка средба на четирите апелациони суда во РМ одржана во Апелациониот суд Скопје на 11.5.2012 година се донесе следниот заклучок:

„Одредбата од чл.164 ст.4 од ЗОО упатува на солидарна одговорност на имателите на моторни возила за штета што ќе ја претрпат трети лица и истите одговараат без оглед на нивната вина. Ваквата солидарна одговорност постои и кај

осигурителните компании кај кои се осигурани возилата заедно со имателите на возилата учесници во сообраќајната незгода, а тужбата од трето лице за надомест на штета по негов избор може да биде поднесена само против еден од солидарните должници, а може и спрема сите учесници во сообраќајната незгода. Во ваков случај кога е поднесена тужба против повеќе солидарни должници не треба да се утврдува придонесот на секој од нив одделно.“

При неспорен факт кој произлегува од суштината на солидарната одговорност и одредбите од ЗОО со кои се регулира овој институт, секој од тужените може да покрене прашање за тоа дека исплатил повеќе отколку што изнесува неговиот удел и да бара од останатите да му го повратат делот за кој другите одговараат (право на регрес). Ова не е причина судот, во постапката по тужбата на третото лице поднесена само против едно осигурително друштво или против сите чии возила биле учесници во незгодата, да го утврдува придонесот и обврската на секој од тужените кон тужителот, кое е трето лице, сопатник. Ова затоа што кога станува збор за делива облигација (обврска) и кога во некоја делива обврска има повеќе должници, обврската ќе се дели меѓу нив, во евентуално вонсудска или судска постапка за регрес, но не и во однос на третото лице во постапката по негова тужба, што е согласно со чл.197 од ЗОО. Суштината на солидарната одговорност, за каква станува збор во чл.164 ст.4 од ЗОО е третото лице да може да ја наплати штетата во полн износ од кој било од тужените (само од едниот тужен или од сите тужени), а доколку постои соодветен придонес на секој од нив во штетата, утврдувањето на придонесот да нема влијание во оваа постапка туку во друга, по основ регресно побарување помеѓу субјектите - солидарните должници. На наведениот начин се запазува и начелото на економичност на постапката и постапување на судот во разумен рок, без да се засегаат правата на странките учесници во облигационо - правниот однос.

По однос на третото прашање доставено од Основниот суд Скопје II Скопје СУ.бр.142/12 од 15.2.2012 година, кое се однесува на досудувањето трошоци во постапката и толкувањето и примената на АТ на РМ кога станува збор за повеќе лица на страната на тужителот или тужениот, односно повеќе лица на спротивната страна, односно на примената на чл.8 од АТ, кое беше разгледувано и на одржаната заедничка средба на четирите апелациони суда во РМ, одржана во Апелациониот суд Скопје на 11.5.2012 година се донесе следниот заклучок:

„Во случај кога на страна на тужителот односно тужениот ќе се јават поголем број странки, зголемувањата од 15 % односно 30 % за секој нареден тужителот, односно тужен најмногу до пет пати, на полномошникот треба да се досудуваат зголемувањата спрема бројот на странките што тој ги застапува, без оглед на бројот на странките на страната на која и припаѓа како тужител односно тужен.“

По однос на 4 (четвртото) и 5 (петото) прашање од правните прашања доставени од Основниот суд Скопје II Скопје СУ.бр.142/12 од 15.2.2012 година, кое се однесува на примената на чл.148 ст.2 од ЗПП, дали во случај на делумен успех на тужителот треба да се изврши пребивање на трошоците во постапката со трошоците на тужениот, се донесе следниот заклучок:

При одлучувањето по однос на предјавените парнични трошоци во постапката, во случај на делумен успех во спорот, не треба да се досудат само трошоци на тужителот сразмерно на

неговиот успех во постапката, бидејќи е спротивно на чл. 148 ст.2 од ЗПП.

Притоа при одлучувањето кои трошоци ќе и се надоместат на странката ќе се применува чл. 149 од ЗПП и фактичко прашање е дали треба да се изврши пребивање на трошоците и кои трошоци судот ќе смета дека се нужни трошоци во постапката. Само трошокот за награда за вештачењето ќе се земе во целост при досудувањето на трошоците, без да се цени успехот на странките во спорот. Изречно не може да се определи со заклучок кои се нужни трошоци со оглед на тоа што тоа е фактичко прашање и ќе се цени од случај до случај. Неспорно е дека барањето за досудување на ДДВ како трошок во постапката е определен и истиот може да се досудува доколку се работи за даночен обврзник, а за трошоците за награда за застапување на рочишта кои се одложени - следува надоместок на трошоците, на онаа страна која не е виновна за одлагањето, како и во случај кога одлагањето е поради отсуство на судечкиот судија.

(од одржан состанок на судиите на граѓанскиот оддел на Апелациониот суд Скопје на ден 18.4.2012 година и на заедничката средба на четирите апелациони суда во РМ, одржан во Апелациониот суд Скопје на 11.5.2012 година)

ТРГОВСКИ ОДДЕЛ

Не постои основ за надомест на штета на тужената Царинска управа бидејќи преземените дејствија не се противзаконски и не можат да се прифатат како штетно дејство. Ова поради тоа што согласно со чл.70 од Царинскиот закон царинскиот орган може да примени и посебни мерки (како што се задржување на стоката, нејзино одземање, продажба и слично), помеѓу другото и доколку документите што морале да бидат поднесени за одобрување на избраната царинска постапка не биле доставени од страна на декларантот.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Неосновани се жалбените наводи на тужителот дека првостепениот суд со обжалената пресуда погрешно утврдил дека тужениот во конкретниот случај целосно постапувал согласно со одредбите на времената спогодба за трговија и трговски прашања. Ова од причини што од изведените докази во текот на постапката јасно произлегува дека тужителот во спорниот период не располагал со ниту еден релевантен доказ за потекло од ЕУ врз основа на кој можело да се изврши увозното царинење, односно во конкретниот случај предметните нафтени деривати не биле пропратени со доказ за потекло ЕУР-1 или изјава во фактура кои по форма и содржина се пропишани со чл.16 од протокол IV на Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу РМ и ЕУ или согласност за увоз од Министерството за економија пропишана со Одлука на Владата на РМ за распоредување на

стоки на форми на извоз и увоз, доколку не се поседува наведениот доказ за потекло од земја членка на ЕУ.

Имено, судот правилно утврдил дека тужителот кон царинските декларации како доказ за потекло на предметните нафтени деривати приложувал „изјави во фактура“ за кои царинските органи на Р.Грција го известиле тужениот дека компаниите кои ги издале овие изјави во фактура не се одобрени извозници од грчките компетентни царински органи, односно дека ваквите изјави во фактура не претставуваат доказ за потекло врз основа на кој може да се изврши увозно царинење, па затоа тужениот со допис го задолжил тужителот да ги достави бараните докази.

Исто така судот правилно утврдил во обжалената пресуда дека и сертификатите за потекло на стоките Форма-А издени од страна на Комората за трговија и индустрија на Солун - Република Грција, во спорниот период немале правна сила на доказ на потекло врз основа на кој можело да се изврши увозното царинење затоа што ваквите сертификати за првпат биле воспоставени на 14 мај 2002 година како можен доказ кој во царинската постапка ќе го употребуваат РМ и земјите членки на ЕУ, односно речиси еден месец по царинењето на нафтениите деривати кое е извршено на 18 април 2002 година. На 14 мај 2002 година надлежните грчки царински органи доставиле до тужениот -Царинска управа на Р.Македонија информација за органот кој е овластен да ги издава ваквите сертификати, примероци на печатите со кои истите ќе се оверуваат и примероци на потписите на овластените лица кои ќе ги потпишуваат, а примената на овие сертификати како релевантен доказ за потекло во царинската постапка била уредена од договорните страни на Времената спогодба дури на петтиот состанок на Советот за соработка одржан во јули 2002 година.

Неосновани се жалбените наводи на тужителот дека првостепениот суд погрешно ги ценел дописите на грчките

царински органи, вербалната нота од Европската комисија и дописот од потпретседателот до претседателот на Владата од 3.4.2002 година, од причини што истите претставуваат само препорака за ургентно практично решавање на затекнатата состојба.

При ваква правна и фактичка состојба на работите, имајќи предвид дека за предметните нафтени деривати, тужителот во увозната царинска постапка приложувал како докази за потекло изјави во фактури кои не се валидни и сертификати на Комората за трговија и индустрија на Солун -Република Грција, кои не биле договорени меѓу договорните страни на времената спогодба, неспорно произлегува дека со обжалената пресуда судот правилно утврдил дека во текот на спорниот период тужениот правилно постапувал кога согласно одредбите на Времената спогодба и царинските прописи го задржувал товарот со предметните нафтени деривати на тужителот бидејќи истиот не бил пропратен со уредни царински документи во смисла на одредбите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација и Времената спогодба.

Врз оваа основа, судот со обжалената пресуда правилно го применил и материјалното право, односно одредбите на чл.141 и 142 од ЗОО, притоа утврдувајќи дека преземените дејствија на тужениот биле во рамките на законски предвидената процедура и не може да се прифатат како штетно дејствие, ниту може да се смета дека тужителот претрпел штета предизвикана намерно или од невнимание на тужениот. Во оваа смисла и по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно утврдил дека во конкретниот случај не постои основ за бараната штета, односно дека тужителот не претрпел штета како резултат на конкретни штетни дејствија на тужениот, односно правилно одлучил дека е неосновано тужбеното барање на тужителот на име надомест на претрпена штета и на име надомест за изгубена добивка.

Првостепениот суд со обжалената пресуда правилно ги ценел пресудата на Основниот суд Скопје I Скопје ПСС.бр.1713/01 и одлуките на повисоките судови во конкретниот спор и правилно утврдил дека тој спор не се однесува на барање за штета како резултат на задржување на автоцистерните на тужителот поради потреба од доставување на дополнителни докази и дека не може да стане збор за поистоветување на овие две постапки.

Апелациониот суд при одлучувањето ги имаше предвид и останатите жалбени наводи на тужителот, но за истите наоѓа дека се неосновани, од причини дадени во обжалената пресуда, кои причини овој суд ги прифаќа во целост и истите ги оцени како ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај, бидејќи не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед на тоа што не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13 и 14 од ЗПП, на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа одлука, согласно со чл.357 од ЗПП.

Ако тужителот не ја плати судската такса во рок од 15 дена од денот на поднесување на тужбата, се смета дека тужбата е повлечена согласно со чл.146 ст.6 од ЗПП.

Првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на обжаленото решение, со оглед на околноста дека таксата за тужба во висина од 48.000,00 денари не е платена

во рокот предвиден согласно со член 146 став 3 од ЗПП, ниту пак до денот на поднесувањето на обжаленото решение.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Неосновани се жалбените наводи дека тужителот не бил во можност да ја плати таксата, бидејќи му била блокирана сметката и се наоѓал во лоша финансиска состојба, од причини што согласно со одредбите од законот со поднесувањето на тужбата се приложува и доказ за платена судска такса која се пресметува веднаш при приемот на тужбата во судот.

Овој суд не се впушти во испитување на причините за неплаќањето на таксата, ниту дека во случајот се работи за јавна установа- буџетски корисник со ограничена можност за прибирање финансиски средства, бидејќи со обжаленото решение не му е ускратено правото на тужителот повторно да поднесе тужба.

Овој суд го одби барањето на тужителот за плаќање на трошоци во жалбена постапка како неосновано, со оглед на околноста дека со жалбата тужителот не успеал во спорот.

Поради сето гореизложено следуваше жалбата да се одбие како неоснована, а првостепеното решение да се потврди врз основа на чл.370 т.2 од ЗПП.

ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ

**ЗАКЛУЧОЦИ ДОНЕСЕНИ НА СОСТАНОК НА СУДИИТЕ
ОД ОДДЕЛОТ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА 27.2.2012
ГОДИНА ПО ОДНОС НА ПРАВНИТЕ ПРАШАЊА КОИ ЌЕ
БИДАТ РАЗГЛЕДУВАНИ НА ЗАЕДНИЧКАТА СРЕДБА НА
СОВЕТИТЕ ОД РАБОТНИТЕ СПОРОВИ НА
АПЕЛАЦИОНИОТ СУД БИТОЛА, АПЕЛАЦИОНИОТ СУД
СКОПЈЕ, АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ШТИП И
АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, КОЈА Е ЗАКАЖАНА
ЗА 2.3.2012 ГОДИНА**

1. По однос на прашањето - дали основниот суд тужбата поднесена од странката за поништување на одлуката со која предвреме е разрешен од функцијата директор, ќе ја отфрли без оглед во која фаза од постапката се наоѓа и без приговор за стварна надлежност, донесен е заклучок дека: основниот суд не може да ја отфрли тужбата поднесена од странката за поништување на одлука со која предвреме е разрешен од функцијата директор во ниедна фаза од постапката, ниту по службена должност, ниту по приговор на странката.

2. По однос на прашањето - дали основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд - донесен е заклучок дека: основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд само доколку предмет

на тужбеното барање е поништување на одлука за предвременно разрешување на директор поради незаконито спроведување на постапката за разрешување.

3. По однос на прашањето - во која фаза од постапката основниот суд може да се огласи за ненадлежен доколку оцени дека не е стварно надлежен да постапува по тужба на тужител за поништување на одлука за предвременно разрешување од функција директор, доколку нема приговор од странката во смисла на чл.16 од ЗПП, а странката се впуштила во расправање по тужбеното барање, донесен е заклучок: дека по впуштањето на странката во расправа по главната работа основниот суд не може да се огласи за ненадлежен, без оглед на тоа дали има или нема приговор од странката за стварна ненадлеженост (чл.16 ст.1 и 2 од ЗПП).

4. По однос на прашањето - дали по стапувањето во сила на измените и дополнувањата на Законот за работните односи објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.11/2012, со кои е изменет членот 102 ст.2 од Законот за работните односи, во постапките за надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос и незаконито распоредување, на работниците ќе им се досудува надомест на штета нето-плата, а работодавачот ќе биде задолжен во име на работникот да ги плати придонесите од плата за ПИО или, пак, од 1.1.2009 година со воведување на концептот на бруто-плата, како и измените на ЗРО, во ваквите спорови работодавачот ќе биде задолжен на работникот да му исплати бруто-плата, заедно со придонеси од плата за ПИО, а

понатаму кога ќе дојде судската пресуда во фаза на извршување, ќе бидат поделени износите и на работникот ќе му се исплати само надомест на штета - неисплатена плата, а придонесите ќе бидат платени во соодветните фондови, се уште не е изграден заеднички став по однос на вакви предмети, односно од досегашната практика пред овој суд не е одлучувано по вакви предмети.

5. По однос на прашањето - дали на работник вработен во јавен сектор ќе му биде исплатена јубилејна награда и бонус - прекувремена работа во смисла на одредбите од чл.113, односно 117 од Законот за работните односи, без оглед на тоа дали се или не обезбедени средства во Буџетот, донесен е заклучок дека ако нема обезбедено средства во Буџетот, работникот нема право на исплата на јубилејна награда. Овој заклучок не е едногласно донесен.

По однос на правото на бонус - прекувремена работа, без оглед дали се или не се одобрени средства на вработените во јавниот сектор, доколку се исполнети условите утврдени со одредбата од членот 117 ст.2 и 3 од Законот за работните односи, без оглед на тоа дали се или не обезбедени средства во Буџетот, има право на бонус во висина од една просечна плата во Републиката.

6. По однос на прашањето во врска со одредбата од чл.46 од Законот за работните односи, односно дали се смета за исти работи работењето на наставник кој изведува предметна настава по различни предмети, поточно две години работи на

работни задачи наставник по предметна историја, а потоа наставник по математика, не е донесен заеднички заклучок, поточно дел од судиите се на мислење дека се работи за исти работни задачи - наставник, затоа што Законот за основно образование не правел разлика за наставник, а дел од судиите сметаат дека се работи за различни работни задачи.

7. Надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос на работник - учесник во штрајк.

Во врска со ова прашање се поставуваат две потпрашања и тоа:

1. На чија страна е пасивната легитимација во ваквите спорови, дали е на страната на работодавачот или на страна на организаторот на штрајк, имајќи ги притоа во вид одредбите од членот 240 и 241 од Законот за работните односи?

2. Во која висина работникот има право на надомест на штета доколку пред престанокот на работниот однос учествувал во штрајк кој бил легитимен?

По однос на првото потпрашање донесен е едногласен заклучок дека во вакви спорови пасивно легитимиран е работодавачот кај кој работникот работи.

По однос на второто потпрашање не е донесен заеднички заклучок. Според едно мислење, работодавачот нема обврска да му ја надомести штетата на работникот- тужител, во делот на име неисплатени плати, ако и на другите работници за време на штрајк не исплатувал плата, при што ни тужителот како учесник во штрајкот во спорниот период не би примал плата.

Според друго мислење, доколку организаторот на штрајкот - синдикатот вршел исплата на надоместот на учесниците во штрајкот, работникот има право тие износи да ги бара од работодавачот кој го донел незаконитиот отказ, а не од организаторот на штрајкот. Според второто мислење, независно од тоа што имало организирано штрајк, за време на престанокот на работниот однос на тужителот му следува надомест на штета согласно со одредбата од членот 102 ст.2 од Законот за работните односи и во делот на неисплатени плати.

(од состанокот на судиите од одделот за работни спорови, одржан на 27.2.2012 година)

**ОД ЗАПИСНИК ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ОДДЕЛИТЕ ЗА
РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ
БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП
ОДРЖАНА НА 2.3.2012 ГОДИНА**

Судиите од горенаведените апелациони судови кои постапуваат по спорови од областа на работните односи, разгледаа прашања за воедначување на судската практика поставени од Апелациониот суд Битола и од Апелациониот суд Скопје и донесоа заклучоци по истите.

Прашања поставени од Апелациониот суд Битола

1. Дали основниот суд тужбата поднесена од странка за поништување на одлуката со која предвреме е разрешен од функцијата директор на основно училиште, во смисла на одредбата од чл.134 од Законот за основно образование, ќе ја отфрли без оглед во која фаза од постапката се наоѓа и без приговор за стварна ненадлежност

По однос на ова прашање е донесен следниот заклучок:

Основниот суд не може да ја отфрли тужбата поднесена од странка за поништување одлука со која предвреме е разрешен од функцијата директор во ниедна фаза од постапката, ниту по службена должност, ниту по приговор на странката.

2. Дали основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд.

По однос на ова прашање донесен е следниот заклучок:

Основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд само доколку предмет на тужбеното барање е поништување одлука за предвременно разрешување на директор поради незаконито спроведување на постапката за разрешување на директор.

3. Во која фаза од постапката основниот суд може да се огласи за ненадлежен доколку оцени дека не е стварно надлежен да постапува по тужба на тужител за поништување на одлука за предвременно разрешување од функција директор, доколку нема приговор од странката во смисла на чл.16 од ЗПП, а странката се впуштила во расправање по тужбеното барање.

По однос на ова прашање донесен е следниот заклучок:

По впуштањето на странката во расправа по главната работа основниот суд не може да се огласи за ненадлежен, без оглед на тоа дали има или не приговор од странката за стварна ненадлежност (чл.16 ст.1 и 2 од ЗПП) што значи дека основниот суд ќе ја продолжи постапката и ќе донесе соодветна одлука.

4. Дали по стапувањето во сила на измените и дополнувањата на Законот за работните односи објавени во („Сл.в.на РМ“ бр.11/2012) со кои е изменет чл.102 ст.2 од Законот за работните односи, во постапките за надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос и незаконито распоредување, на работниците ќе им се досудува надомест на штета нето -плата, а работодавачите ќе бидат задолжени во име на работникот да ги платат придонесите од плата за ПИО, или пак од 1.1.2009 година со воведувањето на концептот бруто -плата, како и измените на ЗРО, во ваквите спорови работодавачите ќе бидат задолжени на работникот да му исплатат бруто -плата, заедно со придонесите од плата за ПИО, а понатаму кога ќе дојде судската пресуда во фаза на извршување, ќе бидат поделени износите и на работникот ќе му се исплати само надомест на штета-неисплатена нето-плата, а придонесите ќе бидат платени во соодветните фондови.

По однос на ова прашање е донесен следниот заклучок:

До 1.2.2012 година, не се досудува бруто - плата туку се досудува надомест на штета во висина на нето - плата и уплата на придонеси за ПИО.

По 1.2.2012 година, ќе се досудува на име надомест на штета бруто -плата, со тоа што во изреката ќе бидат посебно наведени износот на нето -платата, износот на придонесите за ПИО, за здравствено осигурување и за персонален данок.

Овој заклучок во судската практика ќе се применува до изготвувањето заклучок по истото прашање од страна на Врховниот суд на Република Македонија.

5. Дали на работник вработен во јавен сектор ќе му биде исплатена јубилејна награда и бонус-прекувремена работа во смисла на одредбите од чл.113, односно чл.117 од Законот за работните односи, без оглед на тоа дали се или не се обезбедени средства во Буџетот.

По однос на ова прашање е донесен заклучок:

На вработените во јавниот сектор ќе им биде досудена јубилејна награда и бонус-прекувремена работа, без оглед на тоа дали се или не се обезбедени средства во Буџетот, затоа што ова се права утврдени со Законот за работните односи.

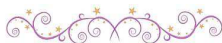

6. Дали во смисла на одредбата од чл.46 ст.1 од Законот за работните односи се смета за исти работи работењето на наставник кој изведува предметна настава по различни предмети, поточно 2-години работи на работни задачи - наставник по предметот историја, а потоа наставник по математика.

По однос на ова прашање е донесен заклучок:

За исти работи се смета работењето на наставник кој изведува настава по ист предмет и по истекот на 5-години.

Прашања поставени од Апелациониот суд Скопје

7. Надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос на работник-учесник во штрајк.

Во врска со ова прашање беа поставени две потпрашања и тоа:

1. На чија страна е пасивната легитимација во ваквите спорови, дали на страната на работодавачот или на страна на организаторот на штрајк, имајќи ги притоа во вид одредбите од чл.240 и 241 од Законот за работните односи.

2. Во која висина работникот има право на надомест на штета доколку пред престанокот на работниот однос учествувал во штрајк кој бил легитимен.

По однос на првото потпрашање е донесен заклучок:

Во вакви спорови пасивно легитимиран е работодавачот кај кого работникот работел.

По однос на второто потпрашање е донесен заклучок:

Работодавачот има обврска на работникот да му ја надомести штетата предизвикана поради незаконитиот престанок на работниот однос и незаконитото распоредување само доколку организаторот на штрајкот на останатите вработени кои учествувале во штрајк им исплатувал надомест на плата и во висина на исплатениот надомест на плата од страна на организаторот на штрајкот.

(од работна средба на одделите за работни спорови на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 2.3.2012 година)